

Nya regler för isolerade naturgasnät

Energimarknadsinspektionen
Box 155, 631 03 Eskilstuna
Energimarknadsinspektionen R2013:01
Författare: Johan Carlsson
Copyright: Energimarknadsinspektionen
Rapporten är tillgänglig på www.ei.se
Tryckt av Elanders Sverige AB 2013

Förord

I Sverige har naturgas huvudsakligen använts i det nationella naturgassystemet som är beläget på västkusten. Naturgaslagen som trädde ikraft 2006 har därför utformats för att reglera just det gassystemet. Genom att Stockholm Gas sedan 2011 också distribuerar naturgas i sitt ledningsnät har frågan uppkommit om hur naturgaslagen ska tillämpas på andra naturgassystem.

Regeringen beslutade den 20 juni 2012 att ge Energimarknadsinspektionen i uppdrag att lämna förslag till ändringar i naturgaslagen så att det tydliggörs vilken verksamhet som bör omfattas av lagen.

I denna rapport lämnar Energimarknadsinspektionen förslag på hur naturgaslagen kan ändras för att även omfatta andra naturgassystem.

Eskilstuna, januari 2013

Yvonne Fredriksson
Generaldirektör

Johan Carlsson
Projektledare

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Uppdraget.....	6
1.2	Avgränsningar.....	6
1.3	Projektorganisation.....	6
2	Reglering av naturgas	7
2.1	Reglering av naturgas och andra gaser.....	7
2.1.1	Naturgassystemet i Sverige	7
2.1.2	Reglering av naturgas i Sverige	7
2.1.3	Syftet med reglering	7
2.2	Stockholms gasnät.....	8
3	Nödvändiga ändringar för att Naturgaslagen ska omfatta även andra naturgassystem	9
3.1.1	Naturgaslagens tillämpningsområde.....	9
3.1.2	Tredjepartstillträde till distributionsnät och andra anläggningar.....	10
3.1.3	Åtskillnadsreglerna.....	11
3.1.4	Reglering av avgifterna	11
3.1.5	Konsumentskydd	12
3.1.6	Distributionssystem utan anslutning till transmissionsnätet – konsekvenser	12
3.1.7	Systemansvar för transmission och distribution	14
3.1.8	Balansansvar	15
3.2	Andra gasnät	16
3.3	Implementeringstid	16
4	Författningsförslag	18
4.1	Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).....	18
4.2	Författningskommentarer	20
5	Konsekvensanalys	24
5.1	Tillsynsmyndighetens resursbehov	24
5.2	Gasföretagen.....	24
5.3	Kunderna.....	24
5.4	Miljömässiga konsekvenser	25
5.5	Konsekvenser i övrigt.....	25

1 Inledning

Gas som energiform har inte nått en stor utbredning i Sverige till skillnad från hur det ser ut i andra länder där gas länge har varit en utbredd energikälla för både uppvärmningsändamål och i industriella processer. Rörledningsnät i större och medelstora städer har dock funnits ända sedan slutet på 1800-talet. Ursprungligen till belysningsändamål och senare för hushållsanvändning huvudsakligen till spisar.

Naturgas introducerades i Sverige först år 1985. Sverige har ingen egen produktion utan all naturgas importeras från Danmark via en ledning som utgår från Dragör till Klagshamn söder om Malmö. Det svenska ledningsnätet sträcker sig från Trelleborg i söder till Stenungsund i norr med grenledningar som ansluter ett antal orter längs sträckan.

Det första steget mot ett öppnande av den svenska naturgasmarknaden skedde i början av 2000-talet då den första naturgaslagen (2000:599) trädde i kraft. Den nya lagen innebar bland annat att vissa kunder hade möjligheten att välja leverantör av naturgas. Med den nya lagen implementerades Europaparlamentets och rådets direktiv 98/30/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas i svensk rätt. Direktivet var betydligt mer långtgående och omfattande än den dåvarande svenska lagstiftningen på naturgasområdet. Naturgaslagen har reviderats ett flertal gånger i samband med att nya EU-direktiv implementerats men har alltid givits en utformning som utgått från att regelverket endast ska tillämpas på det nät som är sammankopplat med det danska naturgasnätet.

På senare år har det skett en utveckling av gasanvändningen i Sverige inom biogas och på flera platser i landet har det uppstått lokala nät för distribution av biogas. Vidare finns det en utveckling inom fordonsgas som innebär distribution till tankstationer i rörledningssystem i ökad utsträckning.

Den nuvarande gaslagen, naturgaslagen (2005:403), är utformad för att tillämpas på naturgasnätet på västkusten. Lagstiftningen är således inte framarbetad utifrån de förhållanden som idag råder på gasmarknaden. I takt med att biogasmarknaden expanderar och biogasnäten blir fler och större blir frågan om en lagstiftning som kan hantera alla gasnät än mer aktuell. De oklarheter som idag råder för hur aktörer får agera och hur framtida förhållanden kommer att se ut är inte till fördel för någon aktör på gasmarknaderna. Energimarknadsinspektionen föreslog därför i en rapport från 2009 (EIR 2009:2 - Ökad andel biogas på en utvecklad gasmarknad) att regeringen bör ta initiativ till en utredning som syftar till att revidera den nuvarande gaslagstiftningen, naturgaslagen och naturgasförordningen. Revideringen bör göras mot bakgrund av att lagen ska vara utformad för och tillämplig på alla svenska gasnät och bör hanteras utifrån ett samstämmigt juridiskt perspektiv. Detta innebär att gasnät som uppvisar samma karaktäristika också bör behandlas lika i regleringen.

1.1 Uppdraget

Regeringen gav i juni 2012 Energimarknadsinspektionen följande uppdrag:

”Regeringen uppdrar åt Energimarknadsinspektionen att, i enlighet med vad som anges under rubriken Skälen för regeringens beslut, lämna förslag till ändringar i naturgaslagen (2005:403) så att det tydliggörs vilken verksamhet som bör omfattas av lagen.

Under genomförande av uppdraget ska Energimarknadsinspektionen inhämta synpunkter från övriga berörda myndigheter och aktörer. Uppdragets genomförande ska fortlöpande stämmas av med Regeringskansliet (Näringsdepartementet) och redovisas senast den 20 december 2012 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Uppdraget kan enligt särskild överenskommelse mellan företrädare för Näringsdepartementet och Energimarknadsinspektionen rapporteras vid annan tidpunkt än vad som här angivits.

Till författningsförslagen ska en fullständig konsekvensutredning som redovisar ekonomiska och miljömässiga konsekvenser bifogas.”

1.2 Avgränsningar

Som framgår av uppdragsbeskrivningen ska lagförslag lämnas avseende vilken verksamhet som ska omfattas av naturgaslagens tillämpningsområde. Av uppdragsbeskrivningen framgår också en avgränsning i uppdraget som innebär att det endast är distribution av naturgas som avses med uppdraget. Konsekvensen av detta är att uppdraget rörande hur naturgaslagen ska förtydligas i huvudsak kommer att innebära att även Stockholms stadsgasnät kommer omfattas av regleringen.

Av uppdragsbeskrivningen framgår att regeringen avser att återkomma i frågan om hur regleringen bör utformas för andra rörledningssystem, exempelvis biogasnät. Denna rapport avgränsas därmed till att endast omfatta förslag som strikt följer uppdraget.

1.3 Projektorganisation

Projektledare har varit Johan Carlsson. Energimarknadsinspektionen har under genomförandet av projektet inhämtat synpunkter från Energimyndigheten, såsom berörd myndighet för försörjningstrygghetsfrågor. Genom en referensgrupp har branschföreträdare och berörda intresseorganisationer givits möjlighet att lämna synpunkter. Referensgruppen har haft följande sammansättning: Fastighetsägarna, Konkurrensverket, Energigas Sverige, Stockholm Gas AB

2 Reglering av naturgas

Naturgas är i jämförelse med el en relativt sett ny energikälla i Sverige. Inledningsvis var naturgasnäten begränsat reglerade men med Sveriges inträde i EU och särskilt det första gasmarknadsdirektivet¹ uppställdes krav på en harmoniserad reglering inom Sverige och EU. Nedan beskrivs hur denna implementering utförts i Sverige och vilka vägval som gjorts vid en bedömning av vilka gaser som ska omfattas av naturgaslagens tillämpningsområde. För att kunna göra en bedömning av vilken lagstiftning som behövs för att även inkludera Stockholms stadsgasnät i naturgaslagens tillämpningsområde beskrivs även stadsgas och stadsgasnätet.

2.1 Reglering av naturgas och andra gaser

2.1.1 Naturgassystemet i Sverige

Naturgas introducerades i Sverige först år 1985. Sverige har ingen egen produktion av naturgas utan all naturgas importeras från Danmark via en ledning som utgår från Dragör till Klagshamn söder om Malmö. Det svenska ledningsnätet sträcker sig från Trelleborg i söder till Stenungsund i norr med ett antal grenledningar som ansluter ett antal orter längs sträckan.

2.1.2 Reglering av naturgas i Sverige

Det första steget mot ett öppnande av den svenska naturgasmarknaden skedde i augusti år 2000 då den första naturgaslagen (2000:599) trädde i kraft. Den nya lagen innebar bland annat att vissa kunder hade möjligheten att välja leverantör av naturgas. Med den nya lagen implementerades Europaparlamentets och rådets direktiv 98/30/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas i svensk rätt. Det första gasmarknadsdirektivet syftade till att öka konkurrensen på gasmarknaden och skapa en inre marknad för naturgas. För att uppnå detta innehöll direktivet bl.a. bestämmelser om att ägare av gasnät ska göra det möjligt för andra aktörer att utnyttja gasnäten. Direktivet var betydligt mer långtgående och omfattande än den dåvarande svenska lagstiftningen på naturgasområdet.

Sverige har senare också implementerat det andra och tredje gasmarknadsdirektivet. Hur implementeringen av direktiven har påverkat den svenska regleringen diskuteras i kap 3.1.1.

2.1.3 Syftet med reglering

Överföring och distribution av naturgas är ett exempel på verksamhet som utgör ett naturligt monopol eftersom det inte är samhällsekonomiskt effektivt att konkurrera med parallella överföringssystem. Det är således distributionsnätets karaktäristika som motiverar regleringen, inte det faktum att det är just naturgas som distribueras i systemet. Monopolföretag regleras för att de inte ska kunna

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/30/EG av den 22 juni 1998 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas.

missbruka sin ställning på marknaden. Ett av de grundläggande syftena med reglering är att skydda kunderna från bland annat överprissättning och andra oskäligen villkor.

Överföring och distribution av naturgas är exempel på verksamheter som utgör naturliga monopol. Lokala och regionala gasnät utgör också naturliga monopol, skillnaden gentemot naturgasnätet på västkusten ligger i nätets storlek samt vilken gas som distribueras i nätet.

De förslag som Ei lämnar i kapitel 4.1 är i första hand tillämpbara på Stockholms stadsgasnät. Andra gasnät som överför naturgas kommer dock också omfattas av regelverket. En sådan utveckling innebär att alla företag som distribuerar naturgas behandlas lika.

2.2 Stockholms gasnät

Stadsgasnätet är 60 mil långt och täcker stora delar av Stockholm stad samt Solna och Sundbyberg. Gasnätet började byggas redan 1853 kring Slottet, Helgeandsholmen och Kungsträdgården då man behövde gatubelysning. Utbyggnaden av stadsgasnätet höll på ända fram till 1950-talet. Gasen pumpas ut från gasblandningsstationen i Högdalen eller gasblandningsstationen i Hammarby sjöstad i högtrycksledning till ett antal reglerstationer, för att där sänka trycket till lågtrycksledningar som för gasen vidare ut till alla kunder.

Stadsgas är ett gasformigt bränsle som idag består av en blandning av metan (53-55%) och luft (45-47%). gasen är antingen ifrån naturgas (metan med mindre andel etan) eller ifrån biogas (bara metan). I stadsgas ingår även små mängder av ett odöriseringsämne, tetrahydrotiofen, för att göra gasen upptäckbar för luktsinnet. Stadsgas kan användas som bränsle i gasspisar, gaspannor samt inom industrin.

Gasnäten i Stockholm, som ägs och drivs av Stockholm Gas AB², består förutom av ett ca 60 mil gasrör enligt ovan även av ett 4 mil långt fordonsgasnät. Både stadsgasnätet och nätet för fordonsgas är anslutet till anläggningarna i Högdalen i Södra Hammarbyhamnen. Fordonsgasnätet är också anslutet till biogasproduktion vid Henriksdals reningsverk liksom till SL:s fordonsgasnät på Lidingö. Båda näten distribuerar sedan år 2011 naturgas. Nedan följer faktauppgifter om gasnätens kunder:

Stadsgaskunder:

73 500 spigaskunder (varav ca 900 st är anslutna till fordonsgasnätet med biogasleverans)
850 restaurangkök
125 flerfamiljshus med gasvärme
125 småhus med gasvärme
15 industrier

Fordonsgaskunder:

4 tankstationer
1 bussdepå och är back upp till 2 bussdepåer

² www.stockholmgas.se

3 Nödvändiga ändringar för att Naturgaslagen ska omfatta även andra naturgassystem

Av beskrivningen ovan framgår syftet med regleringen av naturgas och dess ursprung. För att kunna lämna lagförslag som även inkluderar andra gasnät behöver en analys av gasmarknadsdirektivet göras för att avgöra vilka ändringar som är nödvändiga. Huvudinriktningen är som framgår av avgränsningarna att andra naturgasnät i huvudsak ska regleras på samma sätt som naturgasnätet på västkusten. I den mån undantag från ett visst krav är möjligt kommer det redovisas.

3.1.1 Naturgaslagens tillämpningsområde

Naturgaslagens tillämpningsområde regleras i första hand genom gasmarknadsdirektivet. Det är utifrån ett EU-rättsligt perspektiv inte möjligt att uppställa mindre långtgående regler än vad som framgår av direktivet. Det är dock möjligt att ställa krav som går utöver kraven som framgår i direktivet.

Det första gasmarknadsdirektivet hade ett tillämpningsområde som skiljer sig från dagens direktiv. Det första direktivet stadgade i artikel 1 följande:

I detta direktiv fastställs gemensamma regler för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas. Det fastställer regler om naturgassektorns organisation och funktion, inbegripet kondenserad naturgas (LNG), tillträde till marknaden, drift av systemen; och de kriterier och förfaranden som skall tillämpas vid beviljande av tillstånd för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas.

Direktivets räckvidd omfattade således endast naturgas och kondenserad naturgas och av förarbetena framgår att naturgaslagen endast skulle tillämpas på naturgas medan andra former av gas såsom stadsgas och gasol föll utanför tillämpningsområdet.³ Någon diskussion om att andra gasnätsföretag som verkade på monopolmarknader skulle omfattas av lagstiftningen återfinns heller inte.

Definitionen ändrades i och med det andra och tredje gasmarknadsdirektivet. Där inbegrips även andra gaser och av det tredje gasmarknadsdirektivet (2009/73/EG) framgår följande av artikel 1 p 2:

De bestämmelser som fastställs i detta direktiv för naturgas, inbegripet kondenserad naturgas (LNG), ska även på ett icke-diskriminerande sätt gälla biogas och gas från biomassa eller andra typer av gas om det är tekniskt möjligt och säkert att föra in dessa gaser i och transportera dem genom naturgassystemet.

³ Prop. 1999/2000:72 s. 78

Motsvarande definition återfanns även i det andra gasmarknadsdirektivet. Detta ledde fram till att även den svenska lagstiftningen behövde ändras. Av 1 kap. 2 § naturgaslagen framgår därför idag att:

Med naturgas avses i denna lag även biogas, gas från biomassa och andra gaser, i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i naturgassystemet.

Med naturgas avses även flytande (kondenserad) naturgas.

I förarbetena⁴ till bestämmelsen framförs att stadsgas inte kommer omfattas av tillämpningsområdet. Detta eftersom sådan gas tillverkas endast i Stockholm och i ett helt separat ledningsnät.

Lagstiftaren valde således att inte inbegripa andra gasnät i regleringen än det gasnät som är beläget på västkusten och som distribuerar naturgas. Någon diskussion om vad som skulle ske om något annat gasnät började distribuera naturgas finns inte i förarbetena.

Av 1 kap. 2 § naturgaslagen följer att det huvudsakliga tillämpningsområdet är naturgas. Det framgår också tydligt av bestämmelsen samt förarbetena att naturgaslagen endast omfattar ett naturgassystem. Detta har medfört att naturgaslagens systematik bygger på att det endast är ett naturgassystem som ska regleras. För att möjliggöra en reglering av andra naturgasnät behöver bestämmelsen förtydligas så att det uttryckligen framgår att även andra naturgassystem omfattas av regelverket. Genom att fler naturgassystem omfattas av lagen så omfattas de också av naturgaslagens övriga bestämmelser. Nedan följer en genomgång av vilka konsekvenser detta får i lagstiftningen och vilka övriga ändringar som behöver ske. Författningsförslag gällande naturgaslagens tillämpningsområde återfinns i kap 4.1.

3.1.2 Tredjepartstillträde till distributionsnät och andra anläggningar

En grundläggande förutsättning för att konkurrensen i leverantörsledet ska kunna fungera är att distributionssystemen är öppna för anslutning och överföring av de som önskar. Det gäller både producenter, gashandlare och kunder. Genom artikel 32 i gasmarknadsdirektivet säkerställs tillträde till naturgassystemet för tredje part. Detta ska gälla för alla berättigade kunder, inbegripet gashandelsföretag, och ska tillämpas objektivt utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Tredjepartstillträdet har införts i 3 kap. 5 § naturgaslagen och kravet på objektivitet och icke-diskriminering i 6 kap. 1 § naturgaslagen. Genom att naturgaslagen föreslås inbegripa flera naturgassystem behöver dessa också möjliggöra tredjepartstillträde.

Ett naturgasföretag kan under vissa förutsättningar som framgår av artikel 35 i gasmarknadsdirektivet vägra tillträde till naturgassystemet. Bristande kapacitet är en sådan förutsättning. Om tillträde vägras får medlemsstaterna vidta åtgärder så att företagen genomför nödvändiga förbättringar i naturgasnätet, så långt detta är ekonomiskt försvarbart eller när en potentiell kund är villig att betala för det. Möjligheten att vägra tillträde till naturgassystemet har implementerats i 3 kap. 5 § naturgaslagen. Däremot innehåller inte lagen bestämmelser som ger Ei möjligheten

⁴ Prop. 2004/05:62 s. 197

att förelägga ett naturgasföretag som vägrar tillträde på grund av bristande kapacitet att genomföra förbättringar. Direktivet kräver inte heller att sådana bestämmelser införs.

Någon lagstiftningsåtgärd avseende tredjepartstillträde är inte nödvändig för att kravet ska omfatta även andra naturgassystem.

3.1.3 Åtskillnadsreglerna

För att undvika korssubventionering mellan verksamhet som består av överföring av naturgas och verksamhet som består i handel med naturgas, och för att garantera att samtliga aktörer får tillträde till systemet på objektiva grunder uppställer artikel 26 i gasmarknadsdirektivet ett krav på att ett vertikalt integrerat företag åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande ska vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution. Kravet har också införts i 3 kap. 2 § naturgaslagen och lyder:

2 § Ett företag som bedriver överföring av naturgas får inte bedriva handel med naturgas.

En transmissionsnätoperatör får inte bedriva produktion av naturgas eller produktion av eller handel med el.

Regleringen avseende distributionsföretag överensstämmer sålunda med regleringen på elområdet. Utöver detta åtskillnadskrav uppställer artikel 26 också krav på ett integrerat företag att upprätta en övervakningsplan (3 kap. 9 §) samt åtskillnad avseende kommunikation och varumärkesprofilering på sådana företag (3 kap. 11 §). Medlemsstaterna har möjlighet att undanta företag med mindre än 100 000 anslutna kunder från samtliga krav i artikel 26. Möjligheten har dock inte tillämpats i Sverige.

Åtskillnadsreglerna i naturgaslagen behöver inte ändras för att även inbegripa andra naturgassystem.

3.1.4 Reglering av avgifterna

En av de viktigaste uppgifterna för tillsynsmyndigheten, Ei, är att utöva tillsyn av företagens avgifter. En sådan reglering innebär att Ei agerar som substitut för marknadskrafter. Metoden Ei ska tillämpa vid denna tillsyn framgår av gasmarknadsdirektivet.

Gasmarknadsdirektivet uppställer krav på tillsynsmyndigheten att i förväg fastställa tariffen eller godkänna metoder för beräkning av villkoren för överföring av gas. Detta krav framgår av artikel 41.6 a och lyder:

6. Tillsynsmyndigheterna ska ansvara för att tillräckligt lång tid i förväg innan dessa träder i kraft, fastställa eller godkänna åtminstone metoder för att beräkna eller fastställa villkoren för

a) anslutning och tillträde till nationella nät, inbegripet överförings- och distributionstariffer, samt villkor och tariffer för tillträde till LNG-anläggningar; dessa tariffer eller metoder ska utformas så att nödvändiga investeringar i näten och LNG-

anläggningarna kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra nätens och LNG-anläggningarnas funktion på längre sikt,

Artikeln har implementerats i 6 kap. 5 § naturgaslagen. Förslag om regler om förhandprövning av gasnätsintäkter antas träda ikraft 2014, med verkan från år 2015, för att möjliggöra en förhandprövning av intäkterna på motsvarande sätt som skett för elnätsföretagen. Dessa regler kommer då att omfatta alla naturgassystem.

Regeringen har enligt 6 kap. 6 § naturgaslagen möjlighet att föreskriva om undantag för vissa typer av slutna distributionssystem från de skyldigheter som följer av 6 kap. 5 §. De närmare förutsättningarna för att undanta vissa ledningsnät framgår av artikel 28 i gasmarknadsdirektivet. Direktivets krav måste således beaktas vid utformningen av nationella föreskrifter om undantag.

3.1.5 Konsumentskydd

Gasmarknadsdirektivet innehåller flera bestämmelser som syftar till att stärka konsumenternas ställning på gasmarknaden. Flera artiklar, däribland regeln om tredjepartstillträde som behandlats ovan, har tillkommit för att säkerställa att konsumenterna och företagen har samma möjligheter att agera på gasmarknaden. Bilaga 1 till gasmarknadsdirektivet innehåller dock särskilda bestämmelser om skyddsåtgärder som endast är riktade mot konsumenterna. Av dessa framgår bland annat vad som ska anges i ett avtal mellan gashandlare och konsument, information om priser, tariffer och standardvillkor samt om möjligheten att byta gashandlare utan kostnad. Dessa bestämmelser har implementerats i 8 kap. 13-20 §§ naturgaslagen. Energimarknadsinspektionens bedömning är att reglerna avseende konsumentskydd inte behöver ändras om naturgaslagens tillämpningsområde ändras för att även inbegripa andra naturgassystem.

3.1.6 Distributionssystem utan anslutning till transmissionsnätet – konsekvenser

Av regeringens uppdragsbeskrivning till Energimarknadsinspektionen framgår att utgångspunkten för inspektionens arbete bör vara att utgå från gasmarknadsdirektivets krav avseende lokala nät, dvs. distribution om inte starka skäl talar för ett annat synsätt. Om stadsgasnätet bedöms innehålla transmissionsledningar och distributionsnät får det mer omfattande konsekvenser för regleringen av stadsgasnätet. Dessa konsekvenser berörs närmare nedan.

Utgångspunkten för om en gasledning utgör en del av ett överföringsnät eller ett distributionsnät följer av gasmarknadsdirektivets artikel 2 som definierar överföring och distribution enligt följande:

3. överföring: transport, vars avsikt är tillhandahållande till kunder, men inte leverans, av naturgas genom ett nät som i huvudsak består av högtrycksrörledningar, undantaget tidigare led i rörledningsnätet och undantaget den del av högtrycksrörledningarna som huvudsakligen används för lokal distribution av naturgas.

5. distribution: transport av naturgas genom lokala eller regionala rörledningsnät för tillhandahållande till kunder, men inte leverans.

Definitionerna är i huvudsak oförändrade från tidigare direktiv. Den svenska definitionen av transmission återfinns i 1 kap 6 a § naturgaslagen och lyder enligt följande.

Med transmission avses i denna lag överföring av naturgas i en högtrycksledning eller ett nät som i huvudsak består av högtrycksledningar med undantag för högtrycksledning som huvudsakligen används i samband med lokal distribution av naturgas.

Av bestämmelsen går således att utläsa att naturgasledningar som inte utgör ett transmissionsnät istället betraktas som distributionsnät. Av beskrivningen av Stockholm stadsgasnät framgår att det i huvudsak används för distribution av gas till kunder och inte i huvudsak överföring av större mängder naturgas. De högtrycksrörledningar som Stockholm Gas AB använder för överföring av stadsgas medför dock att det är svårt att genom lagtexten avgöra om dessa medför att Stockholm Gas AB bedriver transmissionsverksamhet eller ej. Vid implementeringen av det tredje gasmarknadsdirektivet berördes frågan och av författningskommentarerna framgår följande avseende det sista ledet i bestämmelsen:

Lokal distribution bör förstås som överföring av naturgas till slutförbrukare inom ett begränsat område. Ett sådant område torde i de allra flesta fall vara lätt att avgränsa med hänsyn till distributionsnätens hittillsvarande uppbyggnad, som har skett genom utbyggnad inom orter med större befolkningskoncentrationer. De ledningar som undantas används sålunda inte för "överföring" (transmission) i gasmarknadsdirektivets mening utan fungerar som en del av det lokala distributionsnätet. I direktivet undantas inte ledningar som används för regional distribution.

Det naturgasnät som Stockholm Gas AB driver är lätt att avgränsa geografiskt och är beläget inom ett begränsat geografiskt område med hög befolkningskoncentration. En översiktlig bild av dess geografiska belägenhet framgår nedan:

Källa: Stockholm Gas AB

Energimarknadsinspektionen vill här påpeka att det inte är möjligt att på förhand göra en fullständig bedömning av om nätet utgör ett distributionsnät eller överföringsnät.

Energimarknadsinspektionens tolkning av regelverket ger dock att ett likartat distributionsnät som Stockholms stadsgasnät bör betraktas som ett distributionsnät. Utgångspunkten för det fortsatta resonemanget är således att Stockholms stadsgasnät i dess nuvarande utformning är ett distributionssystem. Genom att nätet är ett distributionssystem undantas det från flera bestämmelser i naturgaslagen, i huvudsak rörande den systemansvariga myndigheten och transmissionsnätsoperatören. En utförlig redovisning av vad detta innebär följer nedan.

3.1.7 Systemansvar för transmission och distribution

Av gasmarknadsdirektivets artikel 9 framgår att ett företag som äger ett överföringssystem ska agera som systemansvarig för överföringssystemet. Swedegas AB som äger det svenska transmissionsnätet har av Ei certifierats som transmissionsnätsoperatör. Svenska kraftnät är systemansvarig myndighet enligt 7 kap. 1 § naturgaslagen med ansvar för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det nationella naturgassystemet.

Genom att Stockholms Gas AB:s stadsgasnät utgör ett distributionsnät behöver Svenska kraftnät inte agera som systemansvarig myndighet för detta naturgassystem. Reglerna avseende systemansvar för ett distributionssystem återfinns i artikel 24 i gasmarknadsdirektivet. Vid implementeringen av det andra gasmarknadsdirektivet (2003/55/EG) konstaterades att naturgaslagens krav på

svenska naturgasföretag uppfyller de krav som ställs enligt direktivet med följande ord⁵:

Direktivets innebörd av begreppet systemansvarig är att denne bl.a. skall ansvara för drift och underhåll och, om nödvändigt, utveckling av systemet och dess länkar till andra system för att garantera försörjningstrygghet. Det innebär att den systemansvarige har ett tekniskt driftansvar för det egna systemet.

I 3 kap. naturgaslagen finns bestämmelser om skyldigheter för den som innehar en naturgasledning. De svenska naturgasföretagen driver ledningarna i egen regi. Det råder därför ingen ovisshet om vem som har driftsansvaret och därmed de skyldigheter som följer av 3 kap. naturgaslagen. Det är också klart utpekat vilka som är ansvariga för driften av såväl överförings- som distributionssystemen. Någon lagstiftningsåtgärd krävs därför inte i denna del.

Förarbetsuttalandet innebär att det är innehavaren av en distributionsanläggning som agerar som systemansvarig för distributionssystemet i direktivets mening. En närmare diskussion avseende detta följer nedan.

3.1.8 Balansansvar

Ansvar för balanshållningen innebär ett övergripande ansvar för att inmatning och uttag är i balans i ett naturgassystem. Om en gasleverantör inte köper in lika mycket naturgas som dennes kunder förbrukar uppstår en brist på naturgas i naturgassystemet. Av 7 kap 1 och 2 §§ naturgaslagen framgår att denna brist ska täckas av den systemansvariga myndigheten. Initialt säkerställer myndigheten att bristen täcks. Myndigheten har dock bara ansvar att se till att inmatning till och utmatning från systemet hålls i balans. Den systemansvariga myndigheten måste därför få ekonomisk täckning för den naturgas som tillförts systemet för att täcka bristen. Det är för denna ersättning som den balansansvarige har ansvaret. Den balansansvarige åtar sig detta ansvar genom att ingå ett balansavtal med den systemansvariga myndigheten.

I Sverige är SvK systemansvarig myndighet med ansvar enligt 7 kap. 1 § för att balansen kortsiktigt upprättshålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det nationella naturgassystemet. När det gäller ett renodlat distributionssystem har dock SvK inte något sådant ansvar. Istället framgår av gasmarknadsdirektivet att även innehavaren av ett distributionssystem kan ha ett sådant ansvar. Av artikel 25 p 5 i gasmarknadsdirektivet framgår att:

5. När de systemansvariga för distributionssystem ansvarar för balans av gasdistributionssystemet ska de av dem fastställda reglerna härför, inklusive regler för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av deras nät, vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för de systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster ska fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 41.6 och ska offentliggöras.

Vid implementeringen av det andra gasmarknadsdirektivet berördes detta i förarbetena⁶.

⁵ Prop. 2004/05:62 s. 111

Artikel 12.5⁷ avser situationen då en systemansvarig ansvarar för balanseringen av gasdistributionssystemet och de villkor som i så fall skall gälla för det ansvaret. Med hänsyn till den ringa omfattningen av det svenska naturgassystemet bedömer regeringen att det inte finns något behov av att ålägga de systemansvariga för distributionssystemet att ansvara för balansering. Bestämmelsen föranleder därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

Om SvK inte ansvarar för balanseringen av stadsgasnätet krävs att innehavaren av distributionssystemet istället åläggs detta ansvar. Det innebär att den systemansvarige för distributionssystemet ska ta fram ett sådant balansansvarsavtal som framgår av artikel 25 p 5. Energimarknadsinspektionen anser att systemansvar och balansansvar för ett distributionssystem bör efterlikna de skyldigheter som framgår 7 kap. naturgaslagen som avser ett integrerat överförings- och distributionssystem. Ett viktigt skäl till detta är att alla de funktioner som följer med ett sådant system medför en nytta för både kunder och leverantörer. Ett annat alternativ skulle vara att låta parterna hantera ansvaret rent avtalsmässigt efter att metoderna för en sådan ordning godkänts i enlighet med artikel 25 enligt ovan. En sådan ordning skulle dock kunna vara svår att hantera i praktiken. Det nuvarande systemet med systemansvar och balansansvar som utgår från 7 kap. naturgaslagen är också kopplat till Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd avseende mätning och rapportering av mätvärden för marknadens olika parter. Även detta talar för att systemansvaret och balansansvaret bör överföras på motsvarande parter i ett naturgassystem utan transmissionssystem.

Energimarknadsinspektionen anser att särskilda regler för en systemansvarig för ett distributionssystem bör överensstämma med reglerna i kap. 7 i tillämpliga delar. Denna ordning kan också användas för det fall andra gasnät med samma karaktäristik skulle börja använda naturgas i sitt rörledningsnät.

3.2 Andra gasnät

Energimarknadsinspektionen anser att det är av stor vikt att en sammanhållen analys görs av behovet av ett harmoniserat regelverk för alla typer av gasnät. Det ligger dock utanför uppdragsbeskrivningen att analysera huruvida andra typer av gasnät också bör omfattas av naturgaslagens tillämpningsområde. Energimarknadsinspektionens uppdrag är att föreslå ett förändrat regelverk så att även Stockholms stadsgasnät kan omfattas av naturgaslagens tillämpningsområde. Beroende på hur regelverket utformas så är det oundvikligt att även andra naturgasnät än Stockholms stadsgasnät kan komma att omfattas. Det innebär att mindre gasnät där naturgas distribueras till flera olika kunder också torde komma att omfattas av regelverket.

3.3 Implementeringstid

De förändringar i naturgaslagen som föreslås i denna rapport kommer medföra en stor initial arbetsbörda för Stockholm Gas AB. Företaget bör också ges tillräcklig tid för att genomföra dessa förändringar, särskilt krav på åtskillnad, på bästa sätt. Implementeringstiden bör heller inte vara för lång då nyttan som regleringen

⁶ Prop. 2004/05:62 s. 112

⁷ Motsvarar artikel 25 p 5 i det tredje energimarknadsdirektivet

innebär för kunderna inte realiseras förrän regleringen är på plats. Ei bedömer att en rimlig implementeringstid är ett år från det att den nya lagen antagits.

3.4 Tillsynsavgifter

Enligt 10 kap. 5 § naturgaslagen får regeringen eller, efter bemyndigande, tillsynsmyndigheten meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som tillsynsmyndigheten har enligt lagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Genom förordningen (2008:1330) om vissa avgifter på naturgasområdet (avgiftsförordningen) har regeringen meddelat sådana föreskrifter. Det finns två typer av avgifter enligt avgiftsförordningen. Tillsynsavgiften betalas till Energimarknadsinspektionen och försörjningstrygghetsavgiften till Energimyndigheten.

Avgifterna ska betalas av innehavare av naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning (2 §). Avgiften för överföringsledningar ska beräknas utifrån den sammanlagda mängd naturgas som överförs till distributionsledningar. För innehavare av distributionsledningar gäller omvänt att avgiften ska beräknas på den mängd naturgas som innehavaren får överförd till sin ledning från en annan naturgasledning.

När det gäller sådana isolerade naturgasledningar som enbart består av distributionsledningar som enligt Ei:s förslag ska omfattas av naturgaslagen innebär avgiftsförordningens ordalydelse att någon avgift inte ska utgå. Detta då innehavaren av ledningen inte kan sägas få någon naturgas överförd från en annan ledning. Därtill kommer att det endast är mängden naturgas som ligger till grund för beräkningen och inte den totala mängden gas som överförs.

Det finns enligt Energimarknadsinspektionen inte några skäl att ha andra avgifter för isolerade naturgasledningar än för andra naturgasledningar. Det är heller inte motiverat att göra en uppdelning av olika typer av gaser vid beräkningen av avgiften. Avgörande bör vara att ledningen omfattas av naturgaslagens bestämmelser och beräkningen utgå från den totala mängden gas som överförs i dessa ledningar. Mot bakgrund härav föreslår Ei vissa förändringar i avgiftsförordningen.

För Stockholms gas del innebär förslaget att företaget ska betala 0,15 öre per normalkubikmeter överförd gas i tillsynsavgift och 0,1 öre i försörjningstrygghetsavgift. Enligt uppgifter från Stockholm Gas uppgick mängden överförd gas i de båda gasnäten till 23,5 MNm³ år 2011. Denna mängd gas skulle enligt Ei:s förslag medföra en tillsynsavgift om 35 250 kr/år och en försörjningstrygghetsavgift om 23 500 kr/år. Avgifterna ska täcka de extra kostnader som uppstår för tillsynsmyndigheterna i och med att isolerade naturgassystem omfattas av tillsynen.

4 Författningsförslag

4.1 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs i fråga om naturgaslagen (2005:403)

dels att 1 kap. 2 och 3 §§ samt att 7 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas ett nytt kapitel 7 a kap. av följande lydelse.

1 kap. 2 § naturgaslagen

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
Med naturgas avses i denna lag även biogas, gas från biomassa och andra gaser, i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i naturgassystemet. Med naturgas avses även flytande (kondenserad) naturgas.	Med naturgas avses i denna lag även biogas, gas från biomassa och andra gaser, i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i <i>ett naturgassystem</i> . Med naturgas avses även flytande (kondenserad) naturgas.

1 kap. 5 a § naturgaslagen

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
	<i>Med det nationella naturgassystemet avses det sammanhållna naturgasnät som är anslutet till det europeiska naturgasnätet.</i>

1 kap. 5 b § naturgaslagen

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
	<i>Med ett isolerat naturgassystem avses ett naturgasnät som inte är anslutet till det nationella naturgasnätet.</i>

7 kap 1 a § naturgaslagen

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
	<i>I ett isolerat naturgassystem ska innehavaren av en naturgasledning ansvara för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag i enlighet med vad som gäller för den systemansvariga myndigheten enligt detta</i>

	<p>kapitel. Skyldigheterna i 1 §, 2 § tredje stycket, 3 § och 7 § avseende meddelande till leverantörer samt 10 och 11 §§ gäller dock inte isolerade naturgassystem.</p> <p>Innehavaren av ett isolerat naturgassystem ska utöver vad som sägs i det första stycket också svara för avräkningen mellan de balansansvariga.</p>
--	--

10 kap 4 §

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
<p>Tillsynsmyndigheten ska fatta beslut i ett ärende inom två månader från det att en anmälan kom in till myndigheten om anmälan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. har lämnats in av någon som har ett intresse i saken, och 2. innehåller ett påstående att en innehavare av en naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning inte följer bestämmelser som omfattas av myndighetens tillsyn enligt 1 §. <p>Om myndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet får tillsynsmyndigheten förlänga tiden med två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet ska kunna avgöras.</p> <p>Tidsfristerna gäller även vid anmälan mot den systemansvariga myndigheten med påstående att dess balansavtal inte är objektiva eller icke-diskriminerande. Lag (2011:713).</p>	<p>Tillsynsmyndigheten ska fatta beslut i ett ärende inom två månader från det att en anmälan kom in till myndigheten om anmälan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. har lämnats in av någon som har ett intresse i saken, och 2. innehåller ett påstående att en innehavare av en naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning inte följer bestämmelser som omfattas av myndighetens tillsyn enligt 1 §. <p>Om myndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet får tillsynsmyndigheten förlänga tiden med två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet ska kunna avgöras.</p> <p>Tidsfristerna gäller även vid anmälan mot den systemansvariga myndigheten <i>och innehavare av ett isolerat naturgassystem</i> med påstående att dess balansavtal inte är objektiva eller icke-diskriminerande.</p>

4.2 Författningskommentarer

1 kap 2 §

Paragrafen har ändrats så att naturgaslagen även blir tillämplig på de naturgassystem som inte är anslutna till det nationella naturgassystemet. Biogasnät omfattas inte av lagens tillämpningsområde så länge någon överföring av naturgas inte sker.

1 kap 5 a §

Paragrafen, som är ny, har införts för att i lagen skilja mellan olika typer av naturgassystem. Behovet av olika definitioner har uppstått på grund av att naturgassystemen uppvisar olika karaktärstreck. Det nät som avses med den nya paragrafen är västkustnätet som lagen ursprungligen togs fram för. Utöver denna definition har även en definition tagits fram för naturgassystem som inte är anslutna till det nationella naturgassystemet i 1 kap 5 b §.

1 kap. 5 b §

Paragrafen, som är ny, har införts för att i lagen skilja mellan olika typer av naturgassystem.

7 kap 1 a §

I paragrafen, som är ny, definieras hur kapitlet ska tillämpas på isolerade naturgassystem. Ledningsinnehavaren för ett isolerat naturgassystem är balansansvarig på motsvarande sätt som den systemansvariga myndigheten har ansvaret för balanseringen enligt 7 kap. Ledningsinnehavaren åläggs i princip samma ansvar som framgår av 7 kap. Några bestämmelser är dock undantagna då de endast är tillämpliga i det nationella naturgassystemet.

Det andra stycket motsvarar i sak 7 kap. 11 §. Innehavaren av det isolerade naturgassystemet omfattas dock inte av bemyndigande att meddela föreskrifter om avräkningen.

10 kap 4 §

Ingen ändring har skett i det första och andra stycket.

Det tredje stycket har ändrats med anledning av att innehavaren av ett isolerat naturgassystem ingår balansansvarsavtal med balansansvariga. En anmälan enligt första stycket ska även kunna ske mot den som är ansvarig för balanseringen av ett isolerat naturgassystem.

4.3 Förslag till ändring i förordning (2008:1330) om vissa avgifter på naturgasområdet

Förslag till förordning om ändring i förordning (2008:1330) om vissa avgifter på naturgasområdet.

2 §

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
Avgifter enligt denna förordning ska betalas av en innehavare av en naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning. Den som överför naturgas uteslutande för egen räkning ska dock inte betala sådan avgift.	Avgifter enligt denna förordning ska betalas av en innehavare av en naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning. Den som överför <i>gas</i> uteslutande för egen räkning ska dock inte betala sådan avgift.

3 §

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
Avgiften för innehavarna av överföringsledningar ska beräknas på den sammanlagda mängd naturgas som innehavarna överför till distributionsledningar. Därvid ska mängden överförd naturgas mätas i anslutningspunkten mellan överföringsledningen och distributionsledningen	<i>Avgiften för innehavarna av naturgasledningar ska beräknas på den sammanlagda mängd gas som innehavarna överför till andra naturgasledningar. Om gas inte överförs till andra ledningar ska avgiften beräknas på den sammanlagda mängd gas som innehavarna överför direkt till slutförbrukare. Mängden gas som överförs till andra ledningar ska mätas i anslutningspunkten mellan de berörda ledningarna. Mängden gas som överförs direkt till slutförbrukare ska mätas i de punkter där gas förs in i de berörda naturgasledningarna.</i>

4 §

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
Avgiften för en innehavare av en distributionsledning ska beräknas på den mängd naturgas som innehavaren får överförd till sin ledning från en annan naturgasledning. Därvid ska mängden överförd naturgas mätas i anslutningspunkten mellan den andra ledningen och distributionsledningen.	<i>Upphävs</i>

5 §

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
Avgiften för en innehavare av en lagringsanläggning eller förgasningsanläggning ska beräknas på den mängd naturgas som innehavaren överför till överföringsledningar. Därvid ska mängden överförd naturgas mätas i anslutningspunkten mellan lagringsanläggningen eller förgasningsanläggningen och ledningen.	Avgiften för en innehavare av en lagringsanläggning eller förgasningsanläggning ska beräknas på den mängd <i>gas</i> som innehavaren överför till överföringsledningar. Därvid ska mängden överförd <i>gas</i> mätas i anslutningspunkten mellan lagringsanläggningen eller förgasningsanläggningen och ledningen.

7 §

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
För en innehavare av överföringsledningar uppgår tillsynsavgiften per kalenderår till 0,075 öre per normalkubikmeter överförd naturgas. Detta gäller dock endast om två innehavare överför naturgas till samma anslutningspunkt. I annat fall uppgår avgiften till 0,15 öre. För andra avgiftsskyldiga än innehavare av överföringsledningar uppgår avgiften per kalenderår till 0,15 öre per normalkubikmeter överförd naturgas.	För en innehavare av överföringsledningar uppgår tillsynsavgiften per kalenderår till 0,075 öre per normalkubikmeter överförd <i>gas</i> . Detta gäller dock endast om två innehavare överför <i>gas</i> till samma anslutningspunkt. I annat fall uppgår avgiften till 0,15 öre. För andra avgiftsskyldiga än innehavare av överföringsledningar uppgår avgiften per kalenderår till 0,15 öre per normalkubikmeter överförd <i>gas</i> .

9 §

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
För en innehavare av överföringsledningar uppgår försörjningstrygghetsavgiften per kalenderår till 0,05 öre per normalkubikmeter överförd naturgas. Detta gäller dock endast om två innehavare överför naturgas till samma anslutningspunkt. I annat fall uppgår avgiften till 0,1 öre. För andra avgiftsskyldiga än innehavare av överföringsledningar uppgår avgiften per kalenderår till 0,1 öre per normalkubikmeter överförd naturgas.	För en innehavare av överföringsledningar uppgår försörjningstrygghetsavgiften per kalenderår till 0,05 öre per normalkubikmeter överförd <i>gas</i> . Detta gäller dock endast om två innehavare överför <i>gas</i> till samma anslutningspunkt. I annat fall uppgår avgiften till 0,1 öre. För andra avgiftsskyldiga än innehavare av överföringsledningar uppgår avgiften per kalenderår till 0,1 öre per normalkubikmeter överförd <i>gas</i> .

10 §

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
Den som är avgiftsskyldig enligt denna förordning ska senast en månad efter utgången av varje kvartal till Energimarknadsinspektionen rapportera den mängd naturgas som överförts i anslutningspunkten. Energimarknadsinspektionen ska vidarebefordra uppgifter som lämnas enligt första stycket till Energimyndigheten.	Den som är avgiftsskyldig enligt denna förordning ska senast en månad efter utgången av varje kvartal till Energimarknadsinspektionen rapportera den mängd <i>gas</i> som överförts i anslutningspunkten. Energimarknadsinspektionen ska vidarebefordra uppgifter som lämnas enligt första stycket till Energimyndigheten.

12 §

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
Energimarknadsinspektionen får meddela föreskrifter om hur överföring av naturgas ska rapporteras.	Energimarknadsinspektionen får meddela föreskrifter om hur överföring av <i>gas</i> ska rapporteras.

5 Konsekvensanalys

5.1 Tillsynsmyndighetens resursbehov

Förslagen innebär att Energimarknadsinspektionen kommer att utöva tillsyn över fler naturgasföretag. Både det förberedande arbetet och den löpande tillämpningen av det nya regelverket bedöms innebära en ökad arbetsbörda jämfört med hur många företag som omfattas av lagen idag. Mot bakgrund av att tillsynsmetoderna i huvudsak redan har utarbetats och företagen är få till antalet bedömer Ei ändå inte att förändringarna av regelverket kommer att öka arbetsbördan i någon större omfattning.

En konsekvens av att Stockholm Gas AB överför naturgas blir att företaget är skyldig att betala sådan avgift som framgår av förordningen (2008:1330) om vissa avgifter på naturgasområdet. Energimarknadsinspektionen har bedömt att vissa mindre ändringar behövs i nämnda förordning för att denna ska kunna tillämpas på isolerade gasnät. Av kap. 3.4 framgår myndighetens bedömning och förslag till ändring.

5.2 Gasföretagen

De föreslagna åtgärderna bedöms inte medföra ökade kostnader för de företag som redan omfattas av naturgaslagens tillämpningsområde.

Genomförandet av de föreslagna åtgärderna kommer dock medföra att fler företag omfattas av naturgaslagen. För dessa företag kommer åtgärderna leda till ökade kostnader. Kostnaderna kommer främst att uppstå till följd av att åtskillnadsreglerna. Företagen kommer också ha kostnader för anskaffande av kompetens avseende reglering, krav på inrapportering av olika uppgifter till Energimarknadsinspektionen, framtagandet av tariffer samt framtagandet av system för balansansvar och systemansvar. Företagen blir också skyldiga att erlägga avgift enligt förordningen (2008:1330) om vissa avgifter på naturgasområdet. Kostnaderna bedöms vara bestående över tid.

5.3 Kunderna

Kunder i ett naturgassystem som omfattas av föreslagna åtgärder kommer att påverkas på flera sätt. Den del av naturgaskostnaden som avser överföring kommer omfattas av Energimarknadsinspektionens tillsyn. Regleringen och tillsynen av verksamheten är av central betydelse för att säkerställa att verksamheten bedrivs effektivt med en hög kvalitet och för att nätföretagens monopolställning inte missbrukas. Genom regleringen säkerställs att kunderna erhåller en tjänst till ett skäligt pris.

Genom att naturgassystemet som omfattas av åtgärderna utsätts för konkurrens kommer kunderna fritt kunna välja leverantör av gas. Det är dock osäkert om fler leverantörer träder in på marknaden på kort sikt. Möjligheten till konkurrens innebär att risken för att företag utnyttjar sin dominerande ställning minskar.

5.4 Miljömässiga konsekvenser

Energimarknadsinspektionen bedömer inte att förslaget i övrigt ger upphov till några särskilda miljömässiga konsekvenser.

5.5 Konsekvenser i övrigt

Energimarknadsinspektionen har i detta arbete inte haft möjligheten att analysera huruvida andra gasnät också omfattas av naturgaslagens tillämpningsområde. Det är dock, som framgår ovan, klart att de företag som överför naturgas omfattas. Eventuella gränsdragningsproblem till gasnät som i huvudsak överför biogas men som backup också använder naturgas i sina gasledning har inte analyserats. Energimarknadsinspektionen anser att en sammanvägd analys av alla typer av gasnät behöver göras för att inte hämma investeringsviljan i andra gasnät.

En annan konsekvens som inte analyserats är möjligheten för ett isolerat naturgassystem att sluta att använda naturgas i ledningsnätet. Om naturgas inte längre skulle användas skulle det innebära att rörledningsnätet inte längre omfattas av naturgaslagens tillämpningsområde. Så länge naturgaslagen endast reglerar ledningar som överför naturgas är det inte möjligt att tillämpa övergångsbestämmelser på dessa nät som gör det möjligt att även fortsättningsvis tillämpa lagen.

